

Műtárgymásolatok a különböző médiumokban

**Engraving, Plaster
cast, Photograph
(ed. Papp Júlia)**

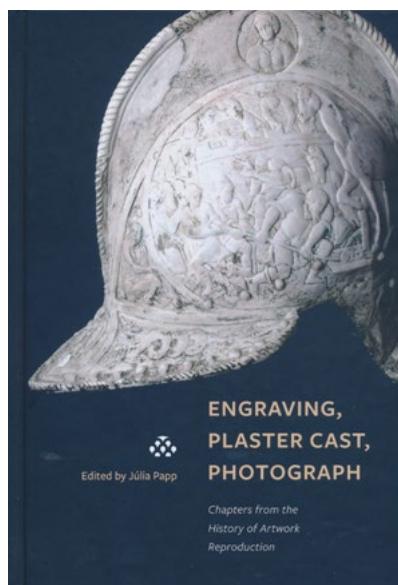
Eötvös Loránd Research Network,
Institute of Art History, Research
Centre for the Humanities,
2021, Budapest,
241 oldal

Ebben a rövid ismertetőben is érdemes felidézni azt az utat, amelyet a szerkesztő, Papp Júlia tett meg a témában az elmúlt időszakban. 2007-ben jelent meg *A műtárgyfényképezés kezdetei* című kötet a Magyar Fotográfiai Múzeum kiadásában, melyben Papp Júlia, e cikk szerzőjével közösen, az akkori állapotokat térképezte föl a magyar kulturális intézmények műtárgyfotót tartalmazó archívumaiban. Akkor kezdődött el az állományok összegyűjtése és feldolgozása. Ennek során találta meg a Magyar Nemzeti Múzeum dokumentációs anyagában azt az elefántcsont faragványok gipszmásolatairól készült fényképsorozatot, melyet 1870 körül Pulszky Ferenc ajándékozott a múzeumnak. Ennek történetét először rövidebb tanulmányokban ismertette, majd Benedetta Chiesivel *John Brampton Philpot's photograph of fictile ivory* címmel egy 2016-ban megjelent, kétnyelvű katalógusban dolgozták fel.

Így érkeztünk el a jelen kötethez, amely a 2020-ban az Evangélikus Országos Múzeumban megrendezett, *Pulszky Ferenc ajándoka* című kiállításhoz és a megjelent katalógushoz kötődik. A 2020 nyarán elhangzott előadások két típust képviseltek; egyik részük a másolattörténet, gyűjtéstörténet sajátos területeit vagy elméleti kérdéseit mutatta be, az előadók másik része pedig egy-egy konkrét másolatgyűjteményt. Ezt a felosztást követte a kiadvány szerkezete is, az első részben hat, a második részben pedig hét tanulmány található angol nyelven.

A kötet az előzőkhöz képest kitér a másolatok fogalmát, kilép a fényképek adta keretek közül, és visszanéz a múltba, ahol a régi műtárgyakat ábrázoló metszetek képviselték a kulturális tudásátadást, másrészt a híres szobrok másolatairól készült gipszek egykori értékítéletei felől próbálja tágítani a mára elfeledett egykori kiállítási trendek, a hivatalos kultúra megismerési lehetőségeit. A tárgyak felé való nyitás a mai kor hangulatából is fakadhat, hiszen a kortárs szobrászok kedvelik ezt a gyorsan bomló, nem örökéletű anyagot. Az ilyen törekeny alkotások egy idő után csak a fényképeken keresztül maradhatnak ránk, így újra visszatérhetünk a kétdimenziós ábrázolásokhoz, a műtárgyfényképekhez.

A másolatok iránti érdeklődés a 20. század végén Európában felerősödött; fontos kutatások zajlottak a nagyobb múzeumokban. Azokban az esetekben, amikor sérülések következnek be az eredeti műalkotáson, a másolatok jelentős szerepet játszanak a szakemberek számára. A másolatok fontos információkat szolgáltatnak koruk művészet- és történelemszemlé-

letéről, ízléséről, a stíluspreferenciák változásáról, a gyűjtéstörténetről, a művelődésszervezésről, a műkereskedelemtől, a múzeumi, műemlékvédelmi és művészképzési intézményrendszer működéséről. A szerkesztő véleménye szerint kivételnek tekinthető tendenciát jelez, hogy 2006-ban a New York-i Metropolitan Museum of Art értékesítette 19. századi, egykor a múzeum büszkeségének számító, több mint 2500 darabból álló gipszmásolat-gyűjteménye maradványát.

Papp Júlia bevezetőjében hét nagyobb konferenciára is utal, amely 2006 óta ezt a kérdéskört tárgyalta. A berlini Humboldt-Universität Winckelmann-Institutjának szervezésében egy 19. századi másolatgyűjteményeket kutató projekt, a *Panoramen der Antike* részeként megindult a másolatkészítő mesterekre vonatkozó internetes adatbázis kiépítése. Az utóbbi időben számos könyv és katalógus is foglalkozott a műtárgymásolatok, illetve egyes másolatgyűjtemények történetével, a szerkesztő tizennégy Magyarországon is elérhető, önálló művet sorol fel. Hazánkban is volt 2004-ben és 2016-ban ilyen témájú konferencia, de azokat szerkesztett kötet nem kísérte.

E mostani, a nyugat-európai és az amerikai tudományos kutatási metódushoz igazodó, de magyar értékeket is felmutató tanulmányok kiválóan megszerkesztett, alapos bibliográfiával ellátott kötetéből mindössze egyetlen dolgot hiányolhatunk, a szerzőkre vonatkozó néhány adatot.